

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Švecovej a sudcov JUDr. Oľgy Trnkovej a JUDr. Jany Bajánkovej v právnej veci navrhovateľa **E.**, bývajúceho v B. H., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. J., advokátom v B. F. 6, proti odporkyni **A.**, so sídlom v B. D.. X., o **100 000 Sk s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde B. III pod sp. zn. 8 C 225/94, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v B. z 9. decembra 2003 sp. zn. 8 Co 430/2002 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v B. z 9. decembra 2003 sp. zn. 8 Co 430/2002 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd B. III rozsudkom z 12. marca 2002 č. k. 8 C X.-50 uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 100 000 Sk s 3 % úrokom z omeškania od 25. 11. 1994 do 30. 4. 1995 a so 17,5 % úrokom z omeškania od 1. 5. 1995 do zaplatenia, trovy konania 4 000 Sk a trovy právneho zastúpenia 14 000 Sk na účet právneho zástupcu, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že účastníci uzavreli poisťnú zmluvu o združenom poistení domácnosti (11. 9. 1991) a že došlo k poisťnej

udalosti, vykradnutiu bytu navrhovateľa. Uviedol, že zo spisu Obvodného úradu vyšetrovania PZ SR B. V (č. VP-1491/93, 2 PV 2205/93) vyplýva, že navrhovateľ špecifikoval odcudzené veci, ich hodnotu a celkove vzniknutú mu škodu vo výške 214 500 Sk, pričom odporkyňa mu uhradila len sumu 98 526 Sk. Vzhľadom k tomu, že odporkyňa spis predmetnej poisťnej udalosti skartovala a ani jeden z účastníkov nemohol špecifikovať, ktoré z odcudzených vecí boli vyplatenou sumou uhradené a ktoré nie, dospel súd prvého stupňa k záveru, že táto skutočnosť nemôže byť v neprospech navrhovateľa. Preto akceptoval navrhovateľom uplatnený nárok ako rozdiel medzi škodou špecifikovanou v rámci vyšetrovania a škodou uhradenou odporkyňou. O úrokoch z omeškania rozhodol podľa § 517 Občiankeho zákonníka a trovách konania podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Na odvolanie odporkyne Krajský súd v B. rozsudkom z 9. decembra 2003 sp. zn. 8 Co 430/2002 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že návrh na začatie konania zamietol. Odporkyňa náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Uviedol, že navrhovateľ, ktorý tvrdí, že má proti odporkyni právo na peňažné plnenie, pretože nastala skutočnosť, s ktorou je spojený vznik povinnosti odporkyne plniť (poisťná udalosť) a to vo vzťahu k uzavretej poisťnej zmluve, má povinnosť tvrdenia, že poisťnou udalosťou (krádežou v jeho byte), ktorá spornou nebola, mu vzniklo právo na poisťné plnenie za konkrétne odcudzené veci. Mal teda v návrhu alebo v priebehu konania tvrdiť a dokazovať, ktoré konkrétne veci mu boli odcudzené a akú náhradu vo vzťahu k nim uplatňuje proti odporkyni. V tomto smere si podľa názoru odvolacieho súdu svoju povinnosť (tvrdenia a dôkaznú) nesplnil. Na splnenie tejto povinnosti nemôže stačiť uplatnenie si sumy 100 000 Sk s poukazom na vyšetrovací spis a jeho výpoveď (ako aj na výpoveď manželky), v rámci ktorej si určil výšku vzniknutej škody na odcudzených veciach. Bez splnenia povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti t. j. uvedenia konkrétnych vecí (a ich hodnoty), ktoré mali byť odcudzené a ktoré neboli odporkyňou uhradené (alebo len sčasti), nemohol nárok uplatnený navrhovateľom považovať za oprávnený. Od splnenia týchto zákonných povinností navrhovateľa neoslobodila ani tá skutočnosť, že odporkyňa medzičasom skartovala spis poisťnej udalosti. Napokon uviedol, že vymedzenie konkrétnych vecí ohľadom ktorých si navrhovateľ uplatňuje právo na poisťné plnenie, má význam aj z hľadiska posúdenia, či by uplatňovanému nároku (v konkrétnej výške) nebránili obmedzujúce limity pre poisťné plnenie (Vyhláška č. 13/1983 Zb.). O náhrade trov rozhodol podľa § 224 ods. 1, 2 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal dovolanie navrhovateľ. Žiadal ho zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 238 ods. 1 O. s. p. a dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. Namietal, že odvolací súd neakceptoval skutkový stav zistený súdom prvého stupňa, i keď v spise sa nachádzal dôkaz preukazujúci výšku vzniknutej mu škody s označením konkrétnych odcudzených vecí a ich hodnoty a ktoré boli predmetom poistnej udalosti. Považoval za nesprávny právny názor odvolacieho súdu, podľa ktorého mal počas konania tvrdiť a dokazovať, za ktoré konkrétne odcudzené veci žiada vyplatiť poistné plnenie vo výške 100 000 Sk. Toto neumožňovala skutočnosť, že odporkyňa mu vyplatila čiastočné poistné plnenie (98 526 Sk) bez špecifikácie, za ktoré odcudzené veci náhradu poskytuje. Ani v priebehu konania ju nebolo možné zistiť z dôvodu skartácie poistného spisu. Zdôraznil, že predložil dôkaz o poistnej udalosti, odporkyňa ho akceptovala a súd prvého stupňa vychádzal z takého skutkového zistenia vecí, že celá uplatňovaná suma je pokrytá hodnotou jednotlivo špecifikovaných vecí, ktorých krádež poistnej udalosti podliehala a ktorú odporkyňa odmietla plniť.

Odporkyňa sa k dovolaniu nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O. s. p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

V zmysle ustanovenia § 236 ods.1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.).

Ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa (§ 211 ods. 3 O. s. p.).

Z ustanovenia § 125 O. s. p. vyplýva, že za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav vecí, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy

a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

V zmysle ustanovenia § 220 O. s. p. odvolací súd zmení rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak nie sú splnené podmienky ani na jeho potvrdenie (§ 219 O. s. p.), ani jeho zrušenie (§ 221 ods. 1 O. s. p.).

Ak odvolací súd má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam , dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 2 O. s. p.).

Z uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a na ním založených následných právnych záveroch, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom nevyhnutným. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu , odlišnému od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom, tvoriaceho podklad pre rozhodnutie v danej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové zistenia a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa bez toho, aby vo veci vykonal akékoľvek dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie).

Ak sa odvolací súd chcel odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 2 O. s. p. sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O. s. p. Len takýto postup je v súlade so zásadou priamosti a ústnosti civilného procesu, ktoré zásady zostali zachované aj po účinnosti novely Občianskeho súdneho poriadku vykonané zákonom č. 341/2005 Z. z. Je neprípustné, aby odvolací súd k svojim odlišným skutkovým zisteniam , vedúcim k záveru o nepreukázaní nároku uplatneného navrhovateľom , dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa.

Odvolačný súd podľa týchto ustanovení a zásad riadne v danej veci nepostupoval. Vo svojom zmeňujúcom rozhodnutí vychádzal z dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa, na základe ktorých ale dospel k iným skutkovým zisteniam, z ktorých vyvodil iný právny záver bez toho, aby doplnil dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa.

Navrhovateľ sa svojím návrhom proti odporkyňi domáhal zaplata 100 000 Sk titulom plnenia z poistnej zmluvy o združenom poistení domácnosti následkom poistnej udalosti (vykradnutie bytu), z dôvodu, že mu odporkyňa uhradila len sumu 98 526 Sk napriek tomu, že poistnou udalosťou (odcudzením vecí) mu vznikla škoda vo výške 214 500 Sk.

Nebolo v konaní sporné, že účastníci konania uzatvorili poistnú zmluvu o združenom poistení domácnosti (č. 334 446), že v noci zo 14. 8. 1993 na 15. 8. 1993 nastala poistná udalosť (vykradnutie bytu navrhovateľa) a že titulom plnenia z poistnej zmluvy vyplatila odporkyňa navrhovateľovi sumu 98 526 Sk.

Súd prvého stupňa dospel k záveru o preukázaní nároku uplatneného navrhovateľom tým, že mu poistnou udalosťou vznikla škoda vo výške 214 500 Sk (v rámci vyšetrovania špecifikoval odcudzené veci , ich hodnotu a celkove vzniknutú škodu) a odporkyňa mu uhradila len sumu 98 526 Sk. Absenciu špecifikácie , ktoré z odcudzených vecí boli v rámci nej uhradené a ktoré nie, z dôvodu skartácie spisu poistnej udalosti odporkyňou, nevyhodnotil v neprospech navrhovateľa. Odvolačný súd ale dospel k inému záveru o nepreukázaní nároku uplatneného navrhovateľom z dôvodu , že neunesol dôkaznú povinnosť (a povinnosť tvrdenia) na konkretizáciu vecí, za ktoré poistné plnenie uplatňuje, bez zreteľa na skartáciu spisu poistnej udalosti.

Z obsahu zápisnic odvolacieho súdu z pojednávani dňa 23. 9. 2003 (čl. 70), 21. 10. 2003 (čl. 72) a 9. 12. 2003 (čl. 73), na ktorom došlo aj ku konečnému rozhodnutiu nevyplýva, že by boli zopakované dôkazy vykonané súdom prvého stupňa a že by bolo doplnené dokazovanie na okolnosti preukázania výšky škody vzniknutej navrhovateľovi poistnou udalosťou a oprávnenosti nároku na peňažné plnenie z poistnej zmluvy.

Krajský súd pre odlišný skutkový záver nezopakoval dokazovanie vyšetrovacím spisom a v rámci neho vykonanými dôkazmi a prehliadol, že odporkyňa skartovala spis

poistnej udalosti v priebehu konania (návrh bol podaný dňa 25. 11. 1994), i keď jej bol návrh na začatie konania doručený (čl. 6 p. v.) a nešpecifikovala, za ktoré odcudzené veci a v akej hodnote sumu 98 526 Sk navrhovateľovi vyplatila.

Odvolačí súd si teda pre odlišné hodnotenie dôkazov nežadovánil rovnocenný podklad, preto jeho skutkový a z neho vyplývajúci právny záver je v dôsledku toho v tomto smere predčasný a dovolaciemu súdu neprislúcha v súčasnom štádiu konania oprávnenie na ich hodnotenie.

Preto dovolací súd dospel k záveru, že v konaní pred odvolacím súdom došlo k inej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie veci. Na procesnú vadu tejto povahy (§ 241 ods. 2 O. s. p.) musel dovolací súd prihliadnuť (§ 242 ods. 1 O. s. p.) a preto rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 243b ods. 1 O. s. p.) a vec vrátil dovolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. marca 2008

JUDr. Daniela Švecová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :